

ABONAMENTUL

Pe un an . 24 Cor.

Pe jum. an . 12 "

Pe o lună . 2 "

Nrul de Duminecă

Pe un an . 4 Cor.

Pentru România și :

America . . 10 Cor.

Nrul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

TRIBUNA

 REDACTIA
 și ADMINISTRAȚIA
 Miksa utca 2—3.

 INSERTIUNILE
 se primesc la administrație.

Manuscripte nu se înapoiază.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

Ce ne-a adus criza.

Ieri defileul de oameni politici în fața bătrânului nostru monarch s'a sfârșit. Cinci-spre-zece oameni politici de toate categoriile și partidele au expus părerile lor mai mult sau mai puțin profunde și juste. Cu răbdare și îngăduire bătrânul domnitor venerabil cu părul alb i-a ascultat pe toți și i-a *dimis* cu un zîmbet de binevoitoare afecțiune, din cabinetul său de lucru adaugând totdeauna, că va cumpăni cele auzite.

Erau de sigur o frază de politeță, o formalitate, cuvintele acestea, și afară de un mare naiv, d. Justh, nimeni nu le-a înțeles altcum decum trebuiau înțelese. Este în afară de orice îndoială că în chestia băncii naționale ungare M. Sa nu va mai cumpăni, căci hotărârea definitivă s'a luat: *banca națională ungară nu se va realiza.*

— Sunt obosit, foarte obosit, a spus M. Sa unuia dintre oamenii politici, d-lui Justh, dacă nu ne înșelăm, care și altcum a făcut cele mai multe declarații și destăinuiri asupra audienței sale. Cuvintele acestea sunt într'adevăr de o însemnătate mai mare decât cea obișnuită. Ele ne ridică vălul de pe un șir întreg de fapte și ne conduc la obârșia lor care-i oboseala atât de firească după o epocă de 60 de ani de domnie, plină de prefaceri și sbuciumări, la capătul căreia întâlnim un conflict diplomatic atât de grav ca acel de astă iarnă.

Dar să luăm lucrurile din capăt, să le

depănăm încă odată și să căutăm a pătrunde aceia ce s'a petrecut după culise.

Ne amintim cum astă iarnă ministerul de războiu surprinsese lumea cu un comunicat neașteptat. Se spunea în el că după multe tratative, în sfârșit, s'a ajuns la o înțelegere pe chestia concesiilor militare ungurești. Înțelegerea se făcuse între guvernul unguresc de-o parte și între ministerul de războiu de alta. Deși nu se știa în ce vor conzista anume concesiile din chestiune ce s'au făgăduit unguirilor, era cert că ele cuprindeau un nou pas înainte pentru limba ungurească în armată.

Singura piedică pentru înfăptuirea lor, se spunea în menționatul comunicat, era situația nelămurită a partidelor ungurești. Scopul comunicatului era, evident, de-a grăbi realizarea fuziunii partidelor ungurești într'un singur mare partid 67-ist și dacă partidele ungurești ar fi făcut-o, de sigur ele dobândeau concesiile făgăduite, căci M. Sa își dădu-se consimțământul.

Dar evenimentele au luat alta desfășurare. Fuziunea nu s'a înfăptuit. Fără de veste, chestiunea băncii naționale ungurești fu pusă la ordinea zilei și prin ea își luă naștere criza de azi. Cu chipul acesta e cert, că printr'o îmbucurătoare nechibzuință dd. Justh, Holló și Battyány prin agitația lor pentru banca națională au zădărnicit acordarea concesiilor militare.

Zădărnicit cu totul? veți întreba mirați. Nu ar ajunge oare ca chestia băncii să fie înlăturată, ca fuziunea să se înfăptuiască pentru a obține concesiile militare în locul

băncii autonome și a primi conducerea afacerilor publice cu acest capital de popularitate ce se cuprinde în concesiile acestea? Nu ar ajunge ca coaliția să revie la punctul pe care l'a părăsit pentru a-și putea prelungi guvernarea?

Se pare că *azi lucrul acesta nu se mai poate.* Mai mult chiar, se pare că o bruscă schimbare, un revirement de mare importanță pentru toată politica viitoare a monarchiei a intervenit în răstimpul din urmă. Iată pentru ce.

Văzând că acordarea băncii naționale este exclusă, d. Andrassy a încercat o soluțiune a crizei cu concesiile militare. El a propus M. Sale că este dispus a primi cărma în mână cu ajutorul concesiilor militare, el nădăduia chiar la o viitoare alegere să cucerască favoarea populară a majorității alegătorilor și să respingă partidul kossuthist la vechiul său rol de minoritate opozantă.

Propunerea d-lui Andrassy, oricât de fondată și de plauzibilă însă nu a fost primită de monarh, căci *monarhul nu mai este dispus să dea nici concesiile militare făgăduite astă iarnă.* Înțelegem acum penruce d. Andrassy ar fi zis după audiența sa că situația e foarte anevoiasă și întunecată.

Iată deci rezultatul crizei: De unde la început coroana era plecată a potoli lăcomia după concesiile a coaliției cu concesiile militare, azi ea a revenit asupra acestei hotărâri și unguirilor acuma *nu vor mai primi nici un fel de concesiuni naționale, nici banca autonomă, nici concesiile militare.*

Care-i cauza acestei schimbări bruște a ati-

FOIȚA ZIARULUI «TRIBUNA».

Din literatura italiană.

Adelaide Bernardini.

SANTINELA.

Salvatore Molino, santinela numărul doi dela închisoarea din Terni, de mai bine de o jumătate de ceas se plimba în sus și în jos pe puntea de scânduri care înconjura temnița. Dela locul său se vedea toată curtea închisorii, în care, în zilele frumoase, ieșiau deținuții să ia aer, atât cei ce trebuiau să-și isprăvească osânda acolo, cât și cei ce erau numai în trecere, destinați a fi transportați în alte temnițe depărtate.

Salvatore se plimba în sus și în jos, cu pușca la spinare, cu mâinile în buzunarele pantalonilor. Intemnițații stau risipiți în curte, cari răzimați de fântâna din mijloc, cari de grilajul care despărțea bucătăria de curte. Și voitul de apă ce murmura căzând în bazinul fântânei, dădea o oarecare veselie locului acela, căruia însă nu i putea șterge toată impresia tristă de temniță, cu tot soarele ce scălda curtea și cu tot verdele celor două iedere, ce se urcau în sus de-o parte și de alta a fântânei.

Ziduri nalte opreau pe deținuți să vadă câmpia și casele dimprejur. Totuși dela locul lui, soldatul Molino vedea în apropiere fereastra unei case, la care sta o servitoare drăgălașă.

Vederea servitoarei aceleia, îi ușura slujba și-i făcea să-i pară mai scurte cele două ceasuri ce trebuia să facă de gardă, pe puntea de scânduri; însă, în dimineața aceea, nimic nu putea să-l facă să uite îndoiala ce de multe ceasuri îi rodea inima.

Cu o zi mai înainte, spre seară, fiind de santinelă pe punte, prin gratiile »Direcțiunei«, drept în față, la lumina unei luminări i-s'a părut că printre deținuții ce văzuse sosind proaspeți, era tatăl-său, bătrânul acela uscățiv dar voinic, cu spinarea puțin îndoită, îmbrăcat cu mantaua aceea groasă.

Simțise ca o lovitură în ceafă și în piept și rămăsese împietrit, cu ochii la gratii, în neputință să facă un pas, așa de zăpăcit că nici nu băgase de seamă că deținuții aceia ieșiseră, iar alții veniseră în locul lor, la »Direcțiune«.

— *Madonna Santa!*... Ce-o fi făcut? Ce s'o fi întâmplat acasă la noi? — se întreba la fiecare clipă, aproape sigur că nu s'a înșelat.

Nu și-a venit în fire, decât când funcționarul de după gratii a stins lumina și a plecat.

De mai multe luni Salvatore nu avusese nici o știre de-acasă. El nu scrisese de multă vreme, gândindu-se că scrisorile nu ajung acasă, căci își zicea, că e greu să ajungă o scrisoare de a lui, tocmai la poalele Etniei, în casa părinților lui, care servea și de locuință și de grajd caltrului, singura lor avuție.

— La urma urmei — se gândea Salvatore —

și așa trece el timpul, și dacă eu socotesc zilele, cum face tata și mama și sora mea, tot una este, de scriu sau de nu scriu.

Și nu era el singur, care nu primea nici o scrisoare de-acasă. Foarte mulți dintre camarazii lui nu știau nimic de ai lor, și chiar dacă aveau bani pentru mărci, mai bine îi cheltuiau la cantina cazarmei.

În clipele acelea se căia de ce nu a scris acasă, căci, cine știe? poate ai lui, primind vre-o scrisoare dela el, i-ar fi răspuns, și acum n'ar fi fost așa, cu inima strânsă și trăgând cu urechea la fiecare șgomot de lanțuri și de chei, ce ajungeau până la el, din curtea temniței.

Ce-o fi făcut tatăl său? Oricât își bătea capul, Salvatore Molino nu putea să-și închipuie nimic. Rudele, prietenii, vecinii, toți iubeau pe bătrânul cinstit și muncitor. În casa lor, nu era belșug, dar vina nu era a nimăru, și Dumnezeu voise să fie așa.

— Ce-o fi? Ce-o fi?

Se plimba mereu, în sus și în jos pe punte, și se mai liniștise puțin.

Și cum, după gratii, nu se mai văzuse chipul voinic al bătrânului, Salvatore se liniștea din ce în ce, și se gândea că în ceasul acela, colo departe, în coliba dela poalele Etniei, ai lui se pregăteau de culcare și vorbeau de *Turi* al lor, dus între străini, la oaste... Ah, era nebun să se gândească la toate prăpăstiile acelea.

Și începuse să mormăie un cântec, pe care-l auzise la cabaralul Castagnoli, cel mai bun și cel mai vesel din Companie.

tudinei monarhului? Cu puțin dar de combinație e ușor de întrezărit și de găcit.

Cauza este intervenția prințului de coroană a A. S. I. archiducelui Francisc Ferdinand.

Sunt obosit, foarte obosit, a zis M. Sa și nimic mai firesc decât ca în oboseala sa, bătrânul monarh să caute un razim, un om cu care să împărțească povara domniei și sarcina răspunderii. Astfel ne putem explica intervenția prințului de coroană. Mai mult chiar, dirijarea efectivă a crizei a trecut, se pare, cu totul din mâinile obosite ale M. Sale în mâinile energice și pline de putere ale prințului de coroană și azi politica cea mare, externă și internă, a monarhiei nu o face Francisc Iosif ci Francisc Ferdinand.

Ar fi firește lucru anevoios de a dovedi schimbarea asta cu date pozitive, dar toate indiciile o confirmă. Înțelegem acumă pentru ce primul ministru d. Wekerle a fost acum vre-o 10 zile timp de 2 ore la prințul de coroană, înțelegem mai ales lunga consfătuire cea avut loc între M. Sa și prințul de coroană câteva ore înainte pe plecarea M. Sale din Viena la Budapesta după care se vestise că un perfect acord de păreri s'ar fi constatat între dânșii asupra crizei.

Vederile politice ale prințului de coroană nu mai sunt azi un secret. Se știe că archiducele Francisc Ferdinand este de părerea că nici o concesiune nu se mai poate acorda ungarilor. Mai mult chiar, el este patronul marelui prefăceri a dualismului într'un trialism al monarhiei, încheșându-se în sudul ei un regat sud-slav.

Cât pentru noi, de-ocamdată o atitudine de expectativă este conduita cea mai bună. Ce ne va aduce viitorului este ascuns în sânul necunoscutului. Ca cronicari al întâmplărilor ce se desfășură ne-am crezut însă datorii a sublinia această cea mai mare și cea mai dăinuitoare schimbare din toată desfășurare de evenimente efemere pe cari le-a adus criza.

După ce a isprăvit cele două ceasuri de rând, de-abea a coborât în Corpul de Gardă, a îmbucă în grabă o bucată de pâine ce-i rămăsese dela masă și se trânti pe scândurile patului, să doarmă până ce-i va veni iar rândul de santinelă.

Dar nu a putut închide ochii toată noaptea, s'a sucit și răsucit pa scândurile tari ale patului, în prada nesomnului și a neliniștei, gândindu-se mereu la bătrânul ce văzuse de sus, și care sămănă așa de mult cu tatăl său. Camarazii, culcați cu el pe aceleași scânduri, îl înghioldiseră de mai multe ori, ca să-i lase să doarmă; și caporalul, care de regulă nu dormea, ci sta cetind, l'a întrebat în glumă:

— Ce ți-este, Molino, pentru ce nu dormi? Or te gândești la servitoare?

— Nu domnule caporal, — a răspuns el fără se bage de seamă gluma.

— Se gândește poate la sora sa, — a murmurat un camarad culcat la dreapta lui.

Vorba «sora» îi lumină gândul ca un fulger.

— Pentru ea... pentru Saridda poate!...

De-odată, chipul bătrânului întemnițat îi reapăru limpede în minte, sămănând așa de tare cu tatăl său, că părea că-l vede dinaintea ochilor, și lângă el, i-se păru că vede pe sora sa, pe Saridda, așa frumoasă ca Sant'Agata. Ii venea nebunie. În minte îi venea cele mai mărunte amintiri, din ziua când a plecat la oaste: i-se părea că vede pe tatăl său, drept în pragul ușei, blăstămând și arătând cu mâna spre un vânător, care de o vreme tot da ocoale colibeilor lor și se

Panmaghiarii și archiducele de coroană. În prim-articolul său dela 9 Mai organul panmaghiar »Budapesti Hirlap« scrie în chip destul de fățiș, ba chiar violent împotriva archiducelui de coroană Francisc Ferdinand. Aceasta pentru motiv că atitudinea viitorului monarh este de natură a încuraja pe adversarii din Austria ai ungarilor, cari tocmai acum, când e vorba ca nația maghiară să-și elupte un drept înscris în pactul fundamental, duc o campanie plină de ură.

Ingrejurarea aceasta, scrie numitul ziar, este de natură să înăsprescă încă relațiunile dintre cele două state. Și cum crede archiducele: o să i fie ușor a domni în astfel de împrejurări?!

»Budapesti Hirlap« aproape amenință direct, zicând că mai ales pentru viitorul monarh va fi rău dacă nu-și va da silința să schimbe direcția asta fatală, care-l pune într'o ciudată lumină și în fața ungarilor îl prezintă alături cu — Lueger...

Ei, și nu cumva panmaghiarii pretind ca archiducele să-și facă despre Lueger aceleași idei pe cari le are obștea maghiară cea găgăuță și tendențios informată? Ori despre șefii coaliției să primească părerea lui Somogyi Aladár?

Este, în tot cazul, un semn neîndoișor că stau rău la Curte ungarilor, când până și cel mai serios ziar al lor își pierde sărita în felul acesta.

D-na Vlad merge la temniță. *Che-mată întâiu pe 6 Mai, d-na Vlad a obținut o amânare până la 1 Iunie când va intra în temnița dela Vaș spre a-și face osânda de o lună pentru »instigare«. Prima martiră a luptei noastre naționale deci. Și când ne gândim că unii naivi nădăjduiseră o grațiere...*

D. Günther ar zice iar: »Nu vrea bătrânul«...

Un candidat socialist la Pressburg. Partidul socialist din Pressburg a pus candidatura șefului său local Paul Wittich la locul de deputat vacant în cercul II de Pressburg. Deși în Pressburg partidul socialist e puternic, cu actuala lege electorală nu poate fi vorba de alegerea candidatului socialist. Candidatura lui are numai scopul unei manifestații politice și el însuși e un așa zis »Zählkandidat«.

uita la Saridda cu niște ochi s'o mânânce, i-ar vânătorul se depărta încetîșor, uitându-se din când în când îndărăt, fără să-i pese de amenințările bătrânului...

Salvatore sări din pat și ieși afară: simțea că nu mai putea răsufli. Ar fi vrut ca noaptea aceea, ce i-se părea cât un an de lungă, să fi trecut într'o clipă.

La ora 9 va trebui să-se ducă i-ar sus pe punte să schimbe pe soldatul de santinelă și poate că o să vadă iar pe bătrânul acela — tatăl său — care nici nu visa că este așa de aproape de fiul său. Și dacă l'o recunoaște; ce-o să facă?

La 9 era pe punte, cu buzele arse și înălbite, tremurând din tot corpul, în așteptarea de a vedea ieșind în curte șirul de osândiți.

După puțin timp, poarta din fund se deschise și osândiții ieșiră doi câte doi, îmbrăcați la fel, cu numărul negru cusut pe o bandă albă la brațul stâng. Se răspândiră în curte, și păreau veseli de soarele și de ceasul de libertate ce li-se lăsa.

Salvatore Molino dete un țipet infundat și se apucă cu amândouă mâinile de parmalăcul puntei: cel din urmă, din șirul osândiților, era tatăl său. Acum nu se mai putea îndoi: l'a văzut bine, și a văzut cum și-a dat căciula pe ceafă și s'a scărpinat în cap, tocmai cum făcea tatăl său... Cum slăbise, bietul bătrân!

Se uita la el cu ochii întunecați de lacrimi și ar fi vrut să-i strige: — Tată, tătucule, pentru ce ești aici? Ce ai făcut tu?

Expoziție etnografică în Chișineu.

(*) Ziarele locale îndeosebi, dar și cele din Budapesta sunt pline cu amănunte despre expoziția etnografică ce s'a deschis Duminecă în Chișineu, centrul unei provincii românești înfloritoare, locuită de o țărâtime harnică și inteligentă.

Se înțelege, în rapoartele ziarelor maghiare nicăiri nu este un singur cuvânt despre români, ci scriu cașicând ar fi vorba de-o provincie prin Bakony ori pe Alföld, unde nu sunt decât unguri. Măcar că tot ce a putut fi interesant și frumos în această expoziție, este product al geniului românesc. Se știe doar, că țesături (în lână mai ales) ca pela Chișineu, Socodor și Mișca nu se fac nicăiri mai frumoase, în toată țara. Covoarele din Socodor pot rivaliza cu cele de Smyrna ori persane. Iar în tot cuprinsul acestor sate nu se găsește o singură casă ungurescă în care să fie răsboiu ori gherghef, ci toate țesăturile și broderiile sunt opera țărâncelor române.

Intocmai ca la expoziția internațională din Berlin, așa și la Chișineu ungarilor se mândresc însă cu lucrurile românești și aranjatorii nu au sinceritatea necesară să mărturisească adevărul: că țesăturile și broderiile admirate de toată lumea sunt făcute de țărâncele române.

Expoziția dela Chișineu este aranjată sub auspiciile reuniunii cu turale Kôlcsey din Arad, în frunte cu inspectorul școlar Vargassy, apoi protonotarul Schill (șvab din Panatul nou) Krenner Miklos, Somogyi Gyula, Szöllösi István; aceștia nici unul nu este de altfel ungar de origine, ci maghiarizați și botezați în urmă, deci patrioți șoviniști cari își țin de sfântă datorie a face și din pietrii — unguri.

Cum să pomenească deci ei și de — români?!

Noi ne simțim însă nu numai în drept, ci și datorii să demascăm apucăturile acestea condamnabile.

Dar mândria de fiu și de soldat l-a oprit. Nu tatăl său nu putea fi un răufăcător ca alții, un pușcăriaș ce trebuie să putrezască în ocnă; și pentru aceasta simțise în inimă mândria de a muștriga și a nu spune nimănui această descoperire dureroasă. Dacă ceilalți soldați ar ști această ar fugi de el; iar superiorii, s'ar fi uitat la el ca la un rău.

Bătrânul ridică ochii spre punte, dar privirea lui nu se opri pe santinelă.

Lacrămi fierbinți, brăzdau fața oacheșă a lui Salvatore Molino. Durerea lui cea mai mare, în acel moment, era că trebuia să stea de santinelă, să păzească ca un sbir pe acei nenorociți, între cari se afla și tatăl său.

Câteva clipe, rămase abătut, apoi, împins de o hotărîre, năvăli afară din gheretă și sună furios clopoțelul de alarmă.

— Ce este? — întrebă caporalul de gardă venind în goană împreună cu un soldat. — Ce s'a întâmplat?

— Nimic... Vreau... vreau să plec de aici...

— Ești nebun? Pentru ce? Nu ști regula?

Caporalul surîdea puțin, așa i-se părea de ciudată purtarea tânărului acestuia care nu avusese nici o pedeapsă.

— Vreau să plec!... Vreau să plec!... zise iar Salvatore trecând pe lângă el, și dând peste celălalt soldat, ca să-l lase să treacă.

Caporalul alergă după el, îl ajunse, și i zise răstit:

— Ai nebunit?! Nu ști ce faci? Părăsirea postului este inchișoare pe mai multe luni...

Expoziție *etnografică* în Chișineu, fără a pomeni, că ce e de văzut acolo, lucru țărănesc, este — *românesc* ?!

Ungurii pot expune cel mult »pitykés lajblí«, cizme cu pinteni, »pörge kalap« și izmenele țărănești largi ca fustele, — cari toate sunt însă din târg dela Giula, făcute în fabrici și de meșteri, iar nu lucru de mână țărănesc!... Ce e lucru de mână caracteristic, este numai *românesc* !

Expoziția e aranjată de altfel în castelul arhicelului Iosif și din reclama ce fac în jurul ei ziarele ungurești, noi putem trage un îndemn și o învățătură: *să aranjăm și noi astfel de expozițiuni acolo în părțile Crișurilor, unde e granița apuseană a românismului.*

Asociațiunea Națională Aradană, precum și Reuniunea femeilor, cari în timpul din urmă au dat așa probe înălțătoare despre nobile preocupări, sperăm că în viitor va exploata și acest teren național, cu produse de cari cu drept cuvânt ne putem mândri.

Din România.

Situația »Vetrei Luminoase«. La 31 Martie a. c. încheindu-se bilanțul instituțiunii »Vatra Luminoasă« dela 1 August 1907 și până la acea dată, d-nii G. G. Assan și I. G. Saita, censori numiți de M. S. Regina pentru verificarea operațiilor și scriptelor fundațiunii, au încheiat în ziua de 22 următorul

Proces-verbal. Subscriși G. G. Assan și I. G. Saita, d. M. Blank fiind în străinătate, în calitate de censori numiți de M. S. Regina pentru verificarea operațiilor și scriptelor fundațiunii »Vatra Luminoasă Regina Elisaveta«, ne-am prezintat azi, 22 Aprilie 1909, în localul fundațiunii Calea Moșilor 142, unde d. director R. Monske ne-a depus bilanțul general încheiat pe ziua de 31 Martie 1909, conform art 19 din statutele fundațiunii.

Bilanțul arată situațiunea financiară dela 1 August 1907 pînă la 31 Martie 1909, adică în timp de 20 luni, și constatăm că averea fundațiunii se ridică la suma de lei 603.828,64, față de lei 452.305,96, la 1 August 1907, amortizindu-se din prima sumă lei 18.123,44, din fondul de investițiuni.

— Știu, dar nu mai vreau să stau acolo... Și arată cu mâna spre puntea santinelor. Fie ce-o fi!

L-au condamnat la multe luni de închisoare. În fața tribunalului militar, a stat ca un mut, nu a răspuns nimic. S'ar fi lăsat să l'omoare, mai bine decât să facă de sbir tatălui său, care era între zidurile temniței. Cine ar fi putut să creadă că tatăl său era cinstit iar de sta în temniță, era numai pentru că voise să apere onoarea fetei sale, onoarea Sariddei?

În închisoare, Salvatore Molino se simțea mândru de ceiace a făcut, și niciodată, nu a vrut să spuie nimănui, cauza care l-a împins să facă așa ceva. Și la întoarcere în Sicilia, după ce va fi isprăvit pedeapsa, când va spune mamei sale ce s'a întâmplat, era sigur că dânsa i-ar fi răspuns:

— Bine ai făcut, fiule!

Trad. de P. Robescu.

Cântec poporal.

(Cules de M. Iorga.)

Fă-mă doamne ce mi face
Fă-mă muc de luminare
Și mă scoate 'n drumul mare
Să văd eu pe nana mia-re
Cum o bate maicăsa-re
Cum o bate cu jordița
Cu jordița de trifoi,
Ca s-o învețe la răsboi,
La răsboi de cârpe noi,
Să ne iubim mândră noi.

Verificând atît bilanțul, cît și comptul de profit și pierdere, le-am găsit în perfectă regulă și în deplină concordanță cu registrele fundațiunii și operațiunile efectuale.

Ne place a constata, că prin munca orbilor din toate atelierele s'a obținut suma de lei 35.152,50, ca profit net al vînzării produselor lucrate de ei, și aceasta este cu atît mai îmbucurător, cu cît orbii sunt încă în perioada de învățătură a meseriei.

În îngrijirea Fundațiunii au fost admise 156 persoane și pentru hrana acestora s'a cheltuit cîte 46—7 bani de persoană pe zi.

Făcut astăzi, 22 Aprilie 1909.

Censori: (ss) C. G. Assan, I. G. Saita.

Față cu constatările d-lor censori, dau descărcare de gestiunea d-lui director Monske.

Elisaveta.

Starea M. S. Regelui. M. S. Regele, restabilindu-se pe deplin a început să facă, în zilele frumoase, preumblări prin parcul Castelului Peleş.

Onomastica M. S. Regina. Ziua de 24 Aprilie, aniversara onomastică a M. S. Reginei, fiind salutăată cu cele mai călduroase felicitări, prin adrese, prin telegrame și prin înscrieri la palat, MM. LL. Regele și Regina au însărcinat pe d. președinte al consiliului să exprime viile Lor mulțumiri înaltului cler, d-lor reprezentanți ai națiunii, autorităților civile și militare, cum și tuturor persoanelor particulare, cari cu multă grabire au ținut să manifesteze iubirea și devotamentul lor pentru Tron și Dinastie.

Plecarea Principelui de Hohenzollern. A. S. S. Principele Carol Anton de Hohenzollern va pleca Mercuri din țară, înapoindu se în Germania.

Studii statistice.

De Eugen Brote.

XXIII. Românii de pe Jiu.

Jiul se formează din două brațe, unul venind din Paring altul din Retezat și trece prin strîmtoarea dela Vulcan în România. Ținutul muntos pe care îl străbate el este supus explorării miniere și pe ficcare an se transportă mari cantități de lignit pe linia căii ferate Petroșeni—Simeria anume construită. Pe cele două brațe ale văii sunt așezate 12 sate, toate românești afară de unul singur. Cele mai multe din ele sunt bine populate. Petroșeni numără aproape 8000, Lupeni aproape 5000, Petrița 4500 și Livezeeni 3400 de locuitori. 3 din sate trec peste 1000 de locuitori.

La anul 1880 ținutul avea 14.600 locuitori și anume 11.366 romîni (77.85 proc.) și 3234 alții. Prin sporirea întreprinderilor industriale populațiunea a crescut în 20 de ani la 28.768, din cari 14.671 erau romîni (51.00 proc.) și 14.097 alții (49.00 proc.). Sporul total este deci de 14.168 sau de 4.85 proc. anual. Romîni au sporit cu 3305 sau cu 1.45 proc. iar alții cu 10.863 sau cu 16.79 proc. Întreprinderile miniere fiind neromânești și sprijinite de stat lucrătorii introduși au fost neromîni și masa lor mare a schimbat firește caracterul național al ținutului. Cu toate aceste din cele 11 sate românești numai într'unul singur, în Lupeni, unde se află sediul unei din aceste întreprinderi majoritatea romînească a fost frîntă. La anul 1880 statistica oficială înregistrează la Lupeni numai 5 neromîni, iar la 1900 aflăm 3600. După ce numai o parte din aceste 3600 suflete introduse în sat sunt maghiari, Lupeni a devenit comună mestecată cu 1736 maghiari (majoritate relativă), 1161 romîni, 1020 diferite naționalități străine, 457 ruteni, 363 germani, 23 slovaci, 5 croați și 2 sîrbi. Petroșeni, sediul celeilalte societăți de exploatare, care la anul 1880 era comună mestecată a devenit acum comună maghiară cu 4297 maghiari, 2232 romîni, 989 germani, 213 diferite alte naționalități străine, și mici fracțiuni de croați, sîrbi și ruteni. În Petrița unde minoritatea a fost umflată dela 664 la 1586 sunt: 2911 romîni, 684 maghiari, 604 germani, 148 diferite naționalități străine, 85 slovaci, 63 croați și 2 sîrbi.

În Livezeeni sunt 2216 romîni, 823 maghiari, 176 germani, 149 alte naționalități străine și mici fracțiuni de slavi. În Jitu-Vaidei-Vilcan sunt 836 romîni, 383 maghiari, 182 germani și alte fracțiuni mici. În Iscroni sunt 822 romîni, 130 diferite naționalități străine, 85 maghiari, și mici fracțiuni de slavi. În Banița, Cîmpul-lui-Neag, Uricani-Hubiceni, Bărbătenii-de-sus, Paroșeni și Coroeșteni n'au fost introduse decît puține elemente neromânești. Urma va alege încît amestecul de naționalități și clasa muncitoare importată, cari sporesc minoritatea în satele românești, vor avea puterea suficientă de a frînge majoritatea țaranului romîn băș-

tiș. Procentul de creștere mare al populațiunii romîne nu denotă vr'o tendență că romîni ar fi gata să părăsească terenul. În nici un sat numărul romînilor nu scade. În 2 sate cu 1372 romîni (Paroșeni și Coroeșteni) ei sporesc cu mai puțin decît o jumătate procent; în 4 sate cu 4023 romîni creșterea se urcă pînă la un procent (Livezeeni, Cîmpul-lui-Neag, Uricani-Hubiceni, Bărbătenii-de-sus) în 2 sate cu 3086 romîni ea trece peste un procent (Petrița și Iscroni); și celelalte 3 cu 1645 romîni este și mai mare: în Jitu-Vaidei-Vulcan 2.70 proc., în Lupeni 3.25 proc., în Banița 3.50 proc. În Petroșeni, unde numărul romînilor s'a urcat la 2232, populațiunea romînă sporește cu 4 proc.

Datele aceste mai dovedesc ce mari greutatea întîmpină întreprinderea silită de a forța maghiarizarea unui ținut prin colonisări. Pe una din cele mai înfundate văi, îngrădite din toate părțile de munți uriași și locuite de o populațiune naivă se introduce prin puterea statului un număr de străini tot așa de mare precît este numărul populațiunii băștinașe. Și cu toate aceste din 11 sate românești, cîte să găseau acolo, rămîn 10 cu același caracter național și romîni se sporesc cu un procent mare de creștere.

Inaugurarea biuroului de reportaj al presei în București.

Duminecă dimineața în București la orele 10 jum. s'a făcut în strada Academiei Nr. 3, inaugurarea biuroului de reportaj al presei. Biroul acesta a fost înființat de către reporterii de fapte diverse, reprezentanți ai tuturor ziarelor populare de dimineață și de seară, din capitală. Menirea biuroului este precum am arătat și altădată, de a servi în mod gratuit publicul în genere și de a controla toate întîmplările de orice natură ce se petrec în capitală. Biurul își are sediul într'o spațioasă și elegantă sală din strada Academiei Nr. 3, cu care se poate comunica la orice oră din zi sau noapte și prin telefonul său cu Nr. 60.

La inaugurare au asistat d-nii Dr. I. Botescu ajutor de primar; Dr. N. Minovici, medic legist și directorul soc. »Salvarea« D-rii Ștef. Anastasiu, Emil Ionescu, Isăcescu, d-nii Ioan Slavici președintele Ligei culturale și primul redactor al »Minervei« Ion Scurtu, N. Tinc, publicist, Ion Balabaș dela »Epoca«, Gh. Ranetti și A. Ranetti, P. Macri, C. Demetrescu, ziarist și secretarul sindicatului ziaristilor, N. Tănăscu șef de serviciu la poșta centrală, d. Albrecht, directorul ziarului »Rumänischer Lloyd«, Pauker secretarul de redacție al ziarelor »Adevărul« și »Dimineața«. Al. Mavrodî prim-reporter, V. Traian, directorul ziarului »Țara«, Durand, dela »L'Indépendance Roumaine«, Climescu dela »Ordinea«. Vasile Toncescu, avocat Dr. Rădulescu, I. Voinescu, și număroși confrăți dela toate ziarele din capitală.

Discursurile.

D. G. Caliga, a ținut o cuvîntare de deschidere al cărei rezumat este următorul:

Domnule primar,
Domnilor și iubiți colegi,

»Inaugurarea biuroului de reportaj al presei, este realizarea unei vechi și legitime dorinți a reporterilor de fapte diverse. Toată lumea recunoaște astăzi importanța presei și toată lumea își dă seama mai ales de avîntul pe care l-a luat la noi presa numită populară. Ceeace însă nu se știe încă de cei mulți, este imoportanța reporterului de fapte diverse, pentru această presă. Reporterul de fapte diverse, acela care trebuie să aducă cât mai repede la cunoștința publicului cititor, tot ce se petrece ziua sau noaptea în tot cuprinsul capitalei, toate întîmplările mici și mari, era cel mai trudit și cel mai expus tuturor întemperiilor. Silit să stea în oraș pînă aproape de zorii zilei, pe orice vreme, bună sau rea, el după o oră înaintată era silit să se refugieze în locuri publice și să se frămînte de cele mai multeori cu o societate nu tocmai din cele mai ideale, adesea chiar se vedea nevoit să rămână pe drumuri, fără a avea unde să se adăpostească.

Prin înființarea acestui biurou inconvenientele acestea dispar și se mai aduc servicii atît publicului, care oricînd va putea fi servit mai re-

pede și mai conștiințios de presă, cât și ziarelor care, prin sistemul de control inaugurat de biuro, vor obține informațiuni mai multe și mai exacte. În afară de aceste, la acest biuro se vor ține din când în când, de cătră colegi sau oameni de știință amici ai presei, conferințe și comunicări instructive.

D. Dr. Botescu, ajutor de primar răspunzând, a ținut o importantă și foarte apreciată cuvântare. D-sa a început prin a arăta importanța pe care o are presa în general și mai ales presa populară asupra educației și moralei publice. »Mai ales în chestiunile de medicină socială, a zis d. Dr. Botescu, »importanța marelui presei, este indiscutabilă. Dela articolul prim, dela informații sau știrile de senzație și până la mica publicitate se face educație. În chestiunile medicale și de igienă populară cuvântul presei și sfatul ei sincer prețuiește mai mult ca toate ordonanțele autorităților sau prescripțiile medicilor. La noi unde igiena publică suferă și murdare este atât de înrădăcinată în obiceiuri, rolul presei este rolul etuvei«.

Oratorul apoi citând păreri mai multor savanți și scriitori, pe d-rul Landay, Teraut, pe marii scriitori Rabelais, Montagne și Voltaire aduce probe strălucite despre importanța socială și educatoare pe care o are presa și face un călduros apel la toți ziariștii și scriitorii, ca să dea un și mai mare concurs pe viitor, pentru educația și cultivarea poporului în toate direcțiunile. D. dr. Botescu, insistă și îndeamnă pe scriitori ca în locul scrierilor ușoare și sentimentale sau senzaționale să dea o mai mare dezvoltare pe viitor, anchetelor sociale, economice și mai ales să caute a înlătura prin sfaturile lor pericolul național al bolilor sociale, cum sunt, bolile venerice, tuberculoza, paludismul, alcoolismul, și altele cari rod populațiunea orașelor și satelor.

D-sa termină cu cuvintele rostite de d-rul Lacombe la congresul presei din Paris că: »Presa este fără contrazicere cel mai puternic și cel mai răspândit mijloc de transmitere al gândirii, dar ea depășește rolul când servă ca pedestal al reclamelor prejudiciabile și sănătății și moralei«.

Frumoasa cuvântare a d-lui dr. Botescu a fost viu aplaudată de numeroasa asistență.

După aceea s'a servit invitațiilor din renumita șampanie »Mum« precum și vinuri alese. La ora 12, invitații au părăsit localul biuroului ducând cu ei o frumoasă amintire și o măgulitoare impresiune despre importanța și prestigiul, pe care-l câpătă din zi în zi mai mult, presa noastră. (»Minerva«).

Răvase din Craiova.

Meseriașul român. — »Policlinica«. — Excursiuni. — Serbare. — Curse. — Spiritul țaranului nostru.

— Corespondență particulară —

Craiova, 25 Aprilie.

Distrugerea multora din artele trecutului nostru, în cari meșteșugarul român pune ceva din firea sa poetică, nu pare a să datori lenei sale, pe care unii îndrăznesc a o numi chiar »caracteristică«. Această aserțiune nu e nicidecum serioasă, după cum nici cauza aceasta, ușor definită, n'are nici umbră de adevăr; căci, numai leneș nu poate fi eroul-martir, mulțumită căruia naționalitatea noastră dăinuie de atâtea veacuri. Românul-i neglijent, nepăsător — dacă vrei — răbdător chiar, dar leneș de loc. Cauzele sunt altele. Oricari și oricum vor fi, un fapt grav rezultă din această nimicire a meșteșugului și în legătură cu acesta a negoțului românesc. Odată cu apunerea acestor îndeletniciri, s'a stins și viața unei anume burghezii românești serioasă, fără de care organizația noastră de stat, în împrejurările actuale, va risca să-și piardă caracterul na-

țional. O astfel de primejdie inspiră totdeauna — dacă conștiința națională nu-i întunecată — anumite sentimente, după care e rostul firesc al măsurilor de apărare, fie de natură preventivă, fie de conservare treptată sau definitivă. S'a ales calea de mijloc. Și anume aceea de a crea noi meseriași prin mijlocul școalelor. S'au organizat deci, școale de meserii în mai multe orașe, — Craiova a fost dăruită cu una din aceste școale.

Chipul cum au fost organizate aceste școale, experiența l-a dovedit că era greșit și rezultatul, se înțelege dela sine, la fel.

O reorganizare radicală și sănătoasă era imperioasă, și se pare că, în transformarea școlii dela Craiova să observă această tendință. Cum chestiunea prezintă un interes deosebit, va forma unul din subiectele unei viitoare corespondențe.

Condițiile fiziologice precum și superstițiile, în care trăiește populația românească, fac ca starea sanitară să determine, mai puternic ca alte cauze, mișcarea populației; așa că instituțiile cu atari rosturi și cu centre de activitate oricât de restrânse, nu pot fi lipsite de importanță.

Din acest punct de vedere o policlinică bine organizată și perfect divizată în secțiuni medicale, îndeplinește un rost social. Intemeiată din inițiativă privată și întreținută din produsul vizitelor fixe — a un leu — »policlinica »Oltenia« după un an de activitate dovedește că îndeplinește acest rost. Prin natura ei, a înlesnit ori-cui consultații medicale, înlăturând speculațiile și mai ales susceptibilitățile unor siliți vizitatori ai consultațiilor gratuite; așa că cei câțiva medici, cari au fondat-o, pot fi mândri de opera lor.

O excursie sistematic organizată prezintă mari foloase și intelectuale și morale, dar mai ales naționale și motivul acesta a determinat atât pe profesori cât și pe elevii școalelor secundare, ca să facă anul acesta nu mai puțin de vr'o șase excursii; dintre cari merită a fi relevate, prin extensiunea lor, aceea a soc. »Cultura Intimă« și aceea a elevilor Liceului Carol, ce să va face, sub conducerea prof. dr. Gherghel, în Ardeal.

Chipul cum majoritatea intelectualilor lasă în uitare vinovată trecutul nostru, ne îndeamnă să credem că sunt produsul unei culturi, dacă nu înstrăinate, cel puțin fără bază națională.

Nu ne-am putea explica alt-fel admirația continuă și puternică, idolatrizarea chiar, a țaranului român, față de acel trecut glorios. Se pare totuși că, curentul naționalist ar avea fericitul farmec să spulbere această nepăsare.

Și mulțumită acestui binefăcător, să înregistrează încă o serbare națională în care să dă glas puternic recunoștinței și admirației noastre pentru uitatul patriot, fostul ministru Gh. Chițu. Noul episcop de Râmnic a ținut să onoreze această pioasă amintire, săvârșind însuși vecernia.

În vreme ce țaranul român e decimat de boale și lipse, degenerând mereu, tendința unei îmbunătățiri a rasei cailor, nu poate fi decât ridicolă. Tehnica alergărilor însă — vorbesc de hipodromul din Craiova — demască și această tendință, lăsând să se vadă în toată goliiciunea ei, vanitatea unor temperamente curioase.

Excepția, totuși o face armata.

Unui prieten doritor să afle impresiile țaranu-

lui român relativ la legile agrare, votate după răscoală, i-s'a răspuns.

— »S'a scurtat lingura și s'a mărit găvanul«.

Cu înțelepciunea, abilitatea și spontaneitatea sa caracteristică, ce-ar putea ajunge, în alte împrejurări, acest nefericit locuitor al României!

Al. Sever.

După audiențe.

Situația neschimbată.

Cei din urmă oameni politici primiți în audiență de Maiestatea Sa împăratul au fost ieri în palatul dela Buda.

Cei doi vice-președinți dd. Rakovszky, Návay, apoi contele Khuen-Héderváry și fostul ministru Lukács László, în sfârșit Hoitsy Pál și secretarul de stat Tóth János au fost pe rând la M. Sa.

Înainte de a începe însă șirul audiențelor, M. Sa a primit pe ministrul afacerilor străine d. Aehrenthal. În audiența asta probabil s'a stabilit programul definitiv al serbărilor sosirii M. Sale împăratului Germaniei la Viena.

Firește oamenii politici unguri cari au fost la M. Sa nu au făcut nici o declarație asupra convorbirilor lor. Din toate indiciile rezultă însă că *situația-i neschimbată*. M. Sa nu e dispus a mai acorda nici un fel de concesiune ungurească, *nici pe terenul militar și nici pe al băncii*. În astfel de condiții însă, fără concesiuni, nici un partid unguresc nu îndrăznește a primi cârma puterii, încât criza nici azi nu-i rezolvită.

Bánffy la Seghedin.

Duminecă nainte de amiază baronul Bánffy a ținut, în sala Tisza, darea de seamă cătră alegători. El a sosit acolo însoțit de mai mulți aderenți și a fost primit cu mare alaiu, iar la urmă i s'a votat încredere.

Și-a început vorbirea spunând că este în interesul și al »nației» și al dinastiei să trăiască în bune relațiuni și înțelegere. Politica coaliției a nimicit însă această bunăînțelegere, pentru că partidele și căpeteniile lor una propagă în programele politice și altfel vorbesc la audiență. Arată mulțimea de greșeli comise de coaliție și se pronunță pentru independența băncii și pentru reformă electorală democratică, și anume pentru sufragiu universal.

A vorbit cu acest prilej și Eötvös Károly, care a combătut violent coaliția, numind-o adunătură de pehlivani.

O adunare pentru banca națională.

În Maria-Theresiopol (Szabadka) șefii kossuthiști dd. Battyány și Holló au ținut o întrunire publică.

Contele Batthyány a declarat că dorește reforma electorală într-o formă mai radicală decât contele Andrassy. În restul cuvântării sale a vorbit pentru banca autonomă. D. Holló a spus că partidul kossuthist cere banca națională și vrea singur puterea pentru a nu fi legat de o minoritate care să-l tiranizeze. Au mai vorbit deputatul Lányi și alții.

S'au mai ținut adunări și votat moțiuni pentru banca națională și în alte orașe.

Fabrica de spălat cu aburi

„KRISTALY“

Kristály gőzmosó gyár, Kolozsvár, Pályaudvar.

Cu mașinăriile sale cele mai moderne, aranjată cu puteri electrice, spală, calcă și curăță albituri bărbătești și de dame, și tot felul de lingerie cu prețuri moderate.

— La o sumă ce trece peste zece cor., pachetul se retrimite porto-franco. —

Preotul Ioan Cure achitat la curtea de apel.

Ieri s'a judecat la curtea de apel din Oradea-mare procesul preotului Ioan Cure din Covăsinț și al țărănilor Marian Chiș și Mihai Vorțan pentru »instigație« ce ar fi făcut la alegerea de primar de acum un an și jumătate. Se știe că atunci preotul Cure fusese ferecat în lanțuri și dus pe ger la Șiria de jandarmi pentru pretinsa »afară«. Curtea de apel în urma pledărei d-lui Dr. Ștefan C. Pop a achitat pe toți trei acuzații, căci sa dovedit că toți martorii ce s'au adus împotriva lor au fost compromiși și fără încredere.

Cu acest prilej președintele senatului Molnár Géza a apelat la preotul Cure și la toți fruntașii din comuna Covăsinț, ca să caute a înrăuri spre bine pe locuitorii acestei comune, căci spunea d. președinte, nu i-s'a mai întâmplat nici odată o comună cu moravuri atât de stricate ca Covăsințul, căci este un mare număr de oameni cari sunt în stare să jure strâmb numai pentru a năpăstui pe consătenii lor și a-i aduce în pușcărie.

Acesta este al treilea proces din Covăsinț unde se întâmplă lucrul acesta și tot ieri s'a judecat un proces criminal unde s'a dovedit din nou lucrul acesta, căci acuzatul a fost achitat, toți martorii fiind oameni compromiși prin sentințele precedente ale tribunalului.

Apărătorul d. dr. Ștefan C. Pop a mulțumit președintelui pentru această admonestare.

Din parte-ne nu putem înfiera de-ajuns moravurile acestea stricate ce s'au ivit în sânul poporului din Covăsinț. Ele sunt o rușine națională pentru noi și aduc scăderea cinstei naționale. Sfătuim deci și pe preoți să facă educația poporului în acest sens și apelăm și la popor să lase în aceste apucături rușinoase și necinstite.

și Mircea Sorescu li rog a-mi comunica adresele lor de urgență. Dr. *Dionisie Stoica*, Szilágy-somlyó.

— **Directorul fundației Șuluțane.** I. P. S. S. d. arhiepiscop și mitropolit de Alba-Iulia și Făgărași Dr. Victor Mihályi de Apșa a convocat directoriul fundației mitropolitului de pie memorie Alexandru St. Șuluțiu pe Miercuri în 19 a. l. c. la Blaj. Programul acestei ședințe (ordinare este următorul: La 7 ore dimineața parastas solemn pentru fericitul mitropolit fondator în biserica parochială. Ședința directoriului se va deschide la 9 ore a. m. în sala arhierilor prin mitropolitul. Se constată numărul membrilor veniți și se constituie ședința. Dr. Augustin Bunea canonic administrator al fundației raportează despre fazele și starea prezentă a fundației, despre casa fundațională din Blaj și moșiile dela Spring, Cenade, Vidrasău și Șomeș-Odorheiu, precum și despre moștenirea repositului Florian Micheș, prezintând totdeodată și bugetul pe anul 1910. Dr. Iuliu Maniu avocatul arhiepiscopului își va prezenta referatul său despre cauzele juridice și procesele relative la fundația șuluțană. Comisiunea pregătitoare de trei (Simion Pop Mateiu, Gheorghe Pop și Iuliu Bárdosy) raportează despre reviziunea rațiunilor de pe anul 1908 și despre scontrarea casei fundaționale. Eventuale propuneri. Directoriul este compus în senzul literilor fundaționale din membrii capitolului mitropolitan și din următorii mireni: Iosif Pop jude de curie i. r. ca vicepreședinte al directoriului, Ioan Mezei și Alexandru Onaciu juzi de curie, Gheorghe Pop consilier ministerial, Vasiliu Hossu jude de tablă, Ioan Nestor jude de tablă în retr. Iuliu Bárdosy inspector r. școl. i. r. Iosif St. Șuluțiu jude de tribunal i. r., Vasiliu Pop, Hărășan avocat, Vasiliu Ranta jude de tribunal i. r., Dr. Aureliu Mureșan proprietar al »Gazetei Transilvaniei«, Ioan Pop medic de stat c. și r. i. r., Dr. Alexandru Pop medic consistorial și Petru Pop jude de tribunal i. r.

— **Sesiunea Sf. Sinod al României.** Vineri se va deschide în București sesiunea de primăvară a Sinodului din România. După oficierea te-deumului obișnuit, membrii Sinodului se vor întruni sub președinția I. P. S. S. Mitropolitului Primat, iar d. ministru al cultelor va da citire decretului de convocare. După aceea va urma o consfătuire între membrii Sinodului și d. Haret cu privire la alegerile ce urmează să se facă pentru constituirea consistoriului superior bisericesc. Acele alegeri se vor face probabil în luna Iunie.

— **Durere patriotică.** Se știe că neîndrăzind guvernul să dea bani pentru răscumpărarea locului unde au fost spânzurați la 6 Oct. 1849 generalii lui Kossuth (întră cetatea Aradului și Aradul-nou), s'a făcut apel ca publicul, mai ales autoritățile să colecteze suma necesară. S'au și trimis liste de subscripție la toate consiliile orașenești și congregațiunile. Semn al vremii însă: dela Agria (Eger) listele au fost înapoiate fără un singur ban, ceea ce zările patriotice înregistrează cu multă durere.

Li-s'a urit și patrioților de atâta cerșitorie kosuthistă.

— **Cărțile poștale ale Ligei Culturale.** Secția București a Ligei culturale a editat o serie de 6 cărți poștale, ilustrate și roagă pe membri Ligei să-și facă corespondența zilnică cu astfel de cărți poștale contribuind și pe această cale la mărirea fondului cultural. Toate cărțile poștale

sunt cu desemn orijinal de pictorul Stoica. Credem că în curând vom primi și noi în Ungaria astfel de ilustrate spre vânzare.

— **Distrușirea unui act important.** Zilele trecute un foc iscat în palatul Sinodului din București a distrus între alte acte de valoare și pe cel prin care se recunoaște bisericii române dreptul de a fi autocefală, adică independentă de alte biserici de acelaș rit. Ziarul »Minerva« scrie despre acest subiect următoarele:

Am căutat să vorbim cu un înalt prelat asupra acelu act și am putut vedea, în acest scop, pe unul dintre înalții noștri prelați. Ni-s'a spus că actul pentru recunoașterea autocefaliei bisericii noastre fusese trimis de patriarhia din Constantinopol, în anul 1880, când era mitropolit primat Calinic, iar ministru al cultelor, d. D. A. Sturdza. Acel act consta într'o diplomă scrisă pe pergament și semnată de patriarhul și de toți mitropoliții membri de pe acea vreme ai Sinodului ecumenic din Constantinopol. Actul a fost păstrat de către mitropolitul Calinic, iar la moartea acestuia a intrat în posesiunea tribunalului de Ilfov, care a luat atunci în păstrare toate actele găsite în arhiva fostului primat al României.

Actualul mitropolit primat I. P. S. S. Atanasie Mironescu aflând că tribunalul deține încă actele luate din arhiva fostului mitropolit Calinic, a cerut și a obținut ca actul de autocefalie al bisericii române ortodoxe să fie depus la arhiva sinodului. Nenorocirea a făcut că abia după două săptămâni dela aducerea acelu prețios document la sinod, focul să distrugă arhiva acestui locaș bisericesc. Actul, firește, nu mai poate fi reconstituit, dar iarăși este de înțeles că nimeni n'are să conteste autocefalia bisericii noastre, recunoscută prin actul distrus de flăcări.

— **Strada B. P. Hașdău în Ploiești.** D. Petre Cînta, ajutor de primar al Ploieștilor, va propune în ședința de Marți a consiliului comunal, ca o stradă principală a orașului, care se îndreaptă spre Câmpina, să poarte pe viitor numele ilustrului dispărut.

— **Un festival pentru Eminescu s'a ținut Duminecă în București.** Deși aniversara de 20 de ani dela moartea poetului se va împlini abia în 16 Iunie v., totuși nu știm pentru cari motive societatea corală »Artă și Muncă« a serbat Duminecă aniversara a 20 ani dela moartea lui Mihail Eminescu.

La orele 10 dimineața membrii societății au plecat dela Bursa Muncii la grădina Ateneului, unde au depus o coroană de lauri pe statua lui Eminescu cu inscripțiunea: »Omăgiu marelui poet Eminescu«. D. V. Săndulescu a ținut o cuvântare din partea cercului »Artă și Muncă«, descriind viața și arătând operele lui Eminescu. D. H. Göring a recitat un prolog ocazional scris de d-sa. D. Ioanin, consilier comunal, a vorbit din partea primăriei capitalei.

Seara la orele 9 a avut loc la Bursa Muncii o serbare literară și artistică. D. Ioan S. Rădulescu, care a cunoscut mult timp pe Eminescu, a ținut o conferință vorbind despre »Mihail Eminescu intim«. D. H. Göring, publicist muzical, a vorbit despre »Mihail Eminescu și muzică«. D-sa a spus că din toate poeziile lirice ale lui Eminescu se pot compune romanțe foarte plăcute după cum au făcut-o d-nii I. Brătianu și G. Dima. Vorbind despre nuvela »Sărmanul Dionis«, conferențiarul a spus că este cel mai bun subiect pentru o operă românească apoi a cântat câteva romanțe cu versuri de Eminescu: »Somnorose pășărele«, »Și dacă ramuri bat în geam«, »Ce te legeni codrule«, »Pe lângă plopii«, »Rămăi« și altele.

Festivalul s'a terminat la orele 10 jum. seara.

— **O scriere nouă lui N. Vaschide.** Zilele acestea a apărut scrie »Noua Revistă Română« la »Paris-Éssai sur la psychologie de la main«, o scriere pe care regretatul nostru compa-

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 11 Maiu n. 1909.

— **Pentru ce a fost oprit „Neamul Românesc“?** Cauza oprii lui, precum aflăm din »Telegraful Român« ar fi denunțul »unui confrate de-acolo« (din București) adresat guvernului unguresc. Nu ne putem închipui cine poate fi acel »confrate«, dar trebuie să fie un individ căzut la ultima treaptă de mizerie autorul acestui denunț mizerabil. Ne rușinăm și revoltăm la gândul că și în coloanele unui ziar dela noi s'au strecurat bănuiele la adresa dlui Iorga și atitudinea D-sale față cu noi. Minunate arme de luptă, caracteristice celui ce le întrebuințează.

— **Românii din Canada** originari din Bucovina au înființat în orașul Montreal o societate cu numele »Unirea română«, alegând de președinte pe Constantin Pridie, de vicepreședinte pe Gheorghe Pătrăucian, de secretar pe Tudor Ciornel și de controlor pe Mihail Calancea. Românii și-au clădit acolo, cum află »Patria«, și o bisericuță mică, în care însă, din lipsa unui preot român face serviciul dumnezeesc un preot rutean. Cea mai ferbinte dorință a lor e să aibă în mijlocul lor un preot român. Deie Domnul ca dorința să li-se îplinească.

— **Pe foștii mei colegi** de liceu Vasile Chirolu, dr. M. Dobrea, dr. Const. și S. Sârcea

Telefon 287.

S'a deschis cea mai nouă

Telefon 287.

găvălie de parfumerii, lucruri de artă și diferite articole.

Depozit de parfumerii, instrumente medicale, materii de bani dagiat, aparate pentru îngrijirea bolnavilor, obiecte de gumă, (preservative), de bărbierit, și pentru menaj; ciuluri, lichori, compoziții, ape minerale, vinuri medicinale, preparative pentru alimentare, bomboane; vâpseli și diferite materii.

Máthé și Soțul, Kolozsvár, Ferencz József-ut 2.

triot N. Vaschide a lăsat-o în manuscris, și care a fost publicată de soția sa Victoria N. Vaschide. Această scriere este poate cea mai complectă din câte se datoresc lui N. Vaschide. Ea cuprinde tot ce se știe astăzi pozitiv asupra subiectului cuprins în titlu.

x Dacă sănătatea vă este scumpă, să beți odată de două ori pe săptămână $\frac{1}{3}$ pahar de apă amară *Franz Josef*. Având efect sigur și fiind ieftină, să nu lipsească din nici o casă. Sepăcă delă toate farmaciile și prăvăliile.

x Tot felul de chipiuri militare și de alte uniforme, apoi cizme și calpăce din materia cea mai bună și în prețuri ieftine. Fabricate proprii. *Weber Pál*, măiestru specialist pentru confecționarea chipiurilor. Cașovia (Kassa) Fő utca.

x Leac sigur împotriva boalei de porci, prețul unui pachet de încercare 36 de fl.

Fără căldură se poate face în timp de 5 minute romul cel mai bun materia pentru 1 l. 32 de fl. pentru un litru de cognac 40 de fl., un litru de rachiu 20 de fl. La fiecare flacon se alătură și modul de întrebuițare.

Cremă de lapte de ghiocel astăzi cel mai bun leac pentru curățitul pielii și a tenului, curăță fața de pistrii în timp de trei zile și o face albă și catifelată.

Văpseaua de păr *Neril*. După o întrebuițare imprumută părului cea mai frumoasă culoare originală, bălaie, brunetă sau neagră.

Dulapuri pentru farmacii de casă, articole de agricultură în prețurile cele mai ieftine.

Toate de vânzare la **Fekete Mihály**, drogherie Târgu-Murășului (Marosvásárhely), Székényi-tér

Felurimi.

Bogăția sultanului Abdul Hamid. Numai acum, după ce oamenii erei noi au deschis porțile secrete ale palatului Yıldız, pentru a lăsa să intre noul sultan, s'au descoperit bogățiile fabuloase de cari a dispus sultanul detronat Abdul Hamid. Vistieria fostului sultan ascunde cele mai mari comori. Se află acolo o mulțime de cești și ibricuri de ceai prețioase, toate acoperite de pietri scumpe și mărgăritare, precum și diferite vase prețioase. Pe catifea albă sunt cele mai mari trei smaralde ale lumii, fiecare are o lungime cam de 15 cm, lângă ele sunt mărgăritare în mărimea oului de porumbel. Aici se află tronul cu pietre scumpe de aur, al sultanului Selim, care e aproape de doi metri de înalt. În ceace privește pompa internă a palatului Yıldız, haremul e cel mai splendid. Pereții și podelele sunt de marmoră și sunt acoperite de cele mai scumpe covoare orientale. Pe pereți sunt oglinzi mari de Veneția. Din menajul sultanului făceau parte douăsprezece mii de oameni, aceștia toți locuiau în Yıldız și trăiau pe cheltuiala sultanului. De menaj se țineau următoarele persoane: 30 șambelani, 50 adjutanți, 100 secretari, 30 funcționari pentru garderoba imperială, 50 de oameni pentru dispoziția șefului de ceremonii, 60 medici, 30 farmaciști, 50 vânători pentru animale mari sălbătice, 30 de vânători de paseri, 30 servitori pentru curățirea lămpilor din palat, 20 oameni cari au datoria să servească cafeaua, 50 bibliotecari, 20 servitori în serviciul sultanului, 100 funcționari în serviciu palatului, 400 îngrijitori de cai, 1000 camerieri, 400 pe seama lucrătoriei și tot atâția cari duceau mâncările din lucrătorie în diferite camere, 400 muzicanți, cântăreți, actori, acrobați, 300 eunuci pentru harem, 50 bărbieri, 400 grădinari, 3000 de femei, cari serveau cadinele, 200 albanii, cari păzeau neîntrerupt camerele de locuit ale sultanului, 100 gondolieri pentru gondolele sultanului, 400 de păzitori pe seama visteriei. În ceace privește consumația în palatul sultanului amintim numai că zilnic se mânca 18.000 funți de pâine. Se plătea anual pentru repararea mobilierului și a covoarelor 15.000.000, pentru toalete, bijuterii și cosmeticuri pentru femeile haremului 50.000.000, pentru afacerile de dragoste ale sultanului 65.000.000, pe haine și alte cheltuieli personale ale sultanului 10.000.000, pentru cadouri 20.000.000, pentru ținerea cailor 2.300.000, pentru bucătărie 25.000.000, pentru alte cheltuieli 12.000.000 franci. Suma destinată

pentru menaj anual se urcă la șapte sute de milioane. Și toate acestea le plătea poporul. Nu e mirare dacă poporul n'a putut și nici n'a voit să supoarte și mai departe aceste cheltuieli.

Dela judecătorii.

Tribunalul la Bănești. Am anunțat deja, că pe ziua de 10 Mai a fost fixată începerea procesului monstru împotriva preotului Ilie Budugan din Brusturi, acuzat în 64 de cazuri, că a făcut cămătărie sărăcind poporul. Alături de părintele mai sunt acuzați și alți 3 țărani de frunte. Fiindcă sunt de ascultat 106 martori ministerul a încuviințat ca procesul să se desbată la primăria din Bănești, unde s'au și dus ieri judecătorii dela tribunalul din Arad anume: Bittó József, Nagy József, Lukácsi Miklós și notarul Nagy Ferencz. Procuror din oficiu este Pogonyi Nándor iar acuzații sunt apărați de Dr. Iustin Marșieu.

În prima zi, ieri au fost ascultați acuzații și doi martori. Părintele Budugan e de 74 ani, n'a fost până acum pedepsit, are avere peste 100.000, a declarat, că și dacă a luat camătă mai mare decât permite legea, a făcut aceasta pentru-că trebuia să cheltuiască și el, având să vină la Arad pentru a mijloci banii.

Procesul va dura mai multe zile.

Economie.

Înghiț general.

Despre dezastrul produs în toată țara prin înghițul din noaptea de Sâmbătă spre Duminecă precum și în noaptea următoare, primim următoarele știri:

Prin înghițul din noaptea de Duminecă spre Luni s'au nimicit și viile cari au fost cruțate Sâmbătă noaptea. Vițele de pe șes și din grădini toate sunt nimicite, ba pe unele locuri au înghițat și butucii de vie. Mai mare parte din vițele de pe deal asemenea sunt nimicite, ca dela Ghioroc până la Radna unde au înghițat 70 procente din vie. Iar dela Ghioroc până la Pâncota totul s'a nimicit. Înghițul din anul acesta se va resimți și doi ani de zile.

Ce e mai trist e că nu numai vița de vie a suferit prin înghiț, ci și în celelalte sămănături s'au produs pagube enorme. 80—90 procente din recolta fructelor e nimicită, nuci nu vom avea în anul acesta, duzi și salcâmii, pe ici și colo asemenea au înghițat. Zarzavaturile ca: patlagelele, cartofii, fasolea, dovleciul au înghițat total. În agromie asemenea a produs mari pagube înghițul. Tutunul, nutrețul artificial s'a nimicit total, din năpi 40 procente, iar din porumb 40—50 de procente au înghițat. Luțerna și trifoiul a înghițat numai pe de-așupra. Acest înghiț a împiedicat lucrul agromic. În săptămâna aceasta s'ar fi început săpatul porumbului și al năpilor. Locuitorii din podgoria Aradului se pot aștepta la foamete și mizerie, căci cei mai mulți trăiau din produsul viilor.

Pagube enorme au suferit viile din Arad, 70 procente din vie au înghițat.

În *Pauliș*, *Barațca* și *Cuvin*, au înghițat mai ales viile de pe șes și din vârful dealului, cele de pela mijloc au fost cruțate.

În *Ghioroc* unii proprietari au încercat să-și apere viile făcând foc toată noaptea, dar înzadar, toată recolta s'a nimicit.

În *Măderat* și *Gâlșă* s'a nimicit cea mai mare parte din recolta viilor. În *Șiria* nu numai recolta viilor a înghițat ci și păstăioasele, în poame asemenea s'au produs mari pagube; tot asemenea în *Covășinț*. În *Cuvin* s'a pusuit numai recolta din vârful dealurilor.

În *Pauliș* nu numai recolta a înghițat ci și butucii s'au nimicit.

În *Aradul-nou* asemenea au fost mari pagube. În *Pâncota* s'au nimicit 95 procente din fructe și struguri, 80 procente din porumb, din căne și sămănături de grădină 60 de procente. Iar orzul și ovăsul de primăvară s'au nimicit 20 procente. Au mai suferit mari pagube viile și sămănăturile din *Bocsig*, *Măderat*, *Curtici* și *Borșebiș*.

În celelalte comitate ale Ungariei asemenea au suferit toate recoltele prin înghiț. În *Caransebeș*, *Vinga*, *Butin*, *Virșeț*, *Hațeg*, *Deva*, asemenea au suferit pagube nu numai recolta de vie de fructe, ci și toate sămănăturile.

Cei păgubiți cu viile în urma înghițului, conform legii au dreptul să ceră pe anul acesta a li-se ierta plățirea dărilor pe vie. Rugarea trebuie să o facă în zile.

Tîrgul de bucate din Aradul nou.

Arad, 9 Mai.

S'au vândut azi:

grâu 200 mm.	14.—14.30
cucuruz 300 mm.	7.—
secară	9.70—
ovăs	8.20—
orz	8.—

Prețurile sunt socotite în coroane și după 50 kg.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta

Budapesta, 9 Mai 1909.

Grâu pe Mai 1909	28.30—28.32
Grâu pe Oct.	23.74—23.76
Secară pe Oct.	18.72—18.74
Cucuruz pe Mai	15.28—15.30
Cucuruz pe Iul.	15.74—15.76
Ovăs pe Oct.	15.10—29.12
Rapiță pe Aug.	29.08—30.—

INCHEIEREA la 1 ORĂ și jum.:

Prețul cerealelor după 100 kg. a fost următorul:

Grâu nou

De Tisa — — — —	29 K.	85—30 K.	20 fl.
Din comitatul Albei — — — —	28	> 85	30 > 05
De Pesta — — — —	28	> 90	30 > 10
Bănățenesc — — — —	28	> 95	30 > —
De Bacica — — — —	28	> —	30 > 20
Secară de calitate I	19	> 90	20 > 20
Săcară de calitate mijloc.	19	> 80	19 > 90
Orzul de nutreț, cvalit. I.	18	> —	18 > 20
> > calitate a II.	17	> 60	17 > 90
Ovăs > > I.	18	> 20	18 > 50
> > > II.	17	> 60	18 > 10
Cucuruz — — — —	15	> 40	15 > 50
Tărățe — — — —	11	> 80	11 > 90

BIBLIOGRAFII.

A apărut: Nr. 3 Vol. 6 »Noua revistă română«, cu următorul sumar: Noutăți: Amintirile M. S. Reginei despre d. D. A. Sturdza. — Prestigiul Universității și incidentul Iorga-Drăgomirescu. — O scriere nouă a lui Vaschide. — Revista revistelor. Bibliografii. Chestiuni actuale: C. Radulescu-Motru. În chestiunea studenților universitari. A. Leroy Beaulieu. Influența culturii franceze în Orient. Critică literară: N. Em. Teohari. Dna Izabela Sadoveanu-Evan și M. Sadoveanu. Literatură: N. Pora. Idealul. M. Stroescu. Contra vătului universal (Schită). Thomas Carlyle. Mizeria nea existenței. A. Cehov. Răsbunătorul. — Un câine scump. Note și Discuțiuni: V. H. Păstorăscu sub lumina științei. Prețul unui număr 25 bani. Se află de vânzare la »Librăria Tribunei.«

Poșta administrației.

Axente Chirilă. Șilindia. Am primit 24 cor. & bonament până la 1 Oct. 1909.

Petru Medesan. Benedec. Am primit 4 cor. & bonament pe lunile Aprilie și Mai 1909.

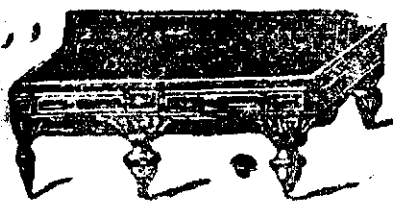
Redactor responsabil Constantin Savu.

«Tribuna» institut tipografic, Nichin și con.

Dosa Farkas

fabricant de biliard

Kolozsvár, Mátyás király-tér Nr. 3.

Depozit de biliard gata Pregătesc mese de biliard și le reparaz atât în oraș, cât și în provincie, imediat.

În depozit **bastoane de biliard** (daco), **chiulele de biliard** de bansolin și fildeş (os de elefant), apoi: **cretă, piele de biliard, lipici** și orice alte lucruri trebuincioase.

Primesc tot felul de lucrări de instalare pentru **cafenele, cofetării și locuințe.**

In Sibiu (Nagyszeben).

Vanele de baie Stuchlich

O piesă e numai cu 40 de cor.

Incălzește în 3/4 de oră 150 de litri de apă, pentru care consumă ca combustibil numai 10 fileri de cărbuni de lemn.

O vană de neîncălzit numai 24 cor.

Lungimea fundului vanei 122 cm.

:: :: Înălțimea de 60 cm. :: ::

Comandele se efluiesc imediat și se trimis cu rambursă.

Gustav Stuchlich

Entenasse 17. HERMANSTADT. Saggasse 15.

Cea mai mare fabrică de ceasuri de turn din Ungaria aranjată cu putere de aburi

BODITSI SANDOR

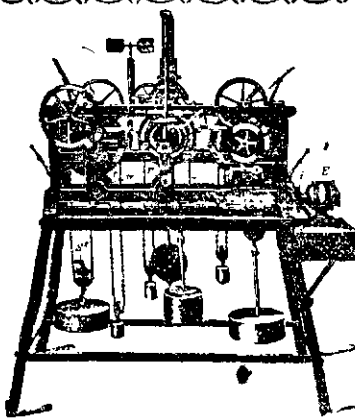
— turnătorie de clopote și ciasornice de turn, în —

BAJA (BACICA).

Recomandă îndeosebi cele mai perfecte **CIASURI de TURN**

pentru biserici, primării, castele, școli și fabrici, cari cu construcție perfectă nouă de tot și înpre lucrare solidă. Afară de aceia atrage luarea aminte a onorațiilor preoți

Pregătește clopote în toate mărimile. Se reînnoiesc și repară clopote vechi; ciasurile de turn pe lângă chezășie. — Onor. comitete, plebanile și curatorii primesc avant. de aplăți în rate. BUDGET GRATIS.

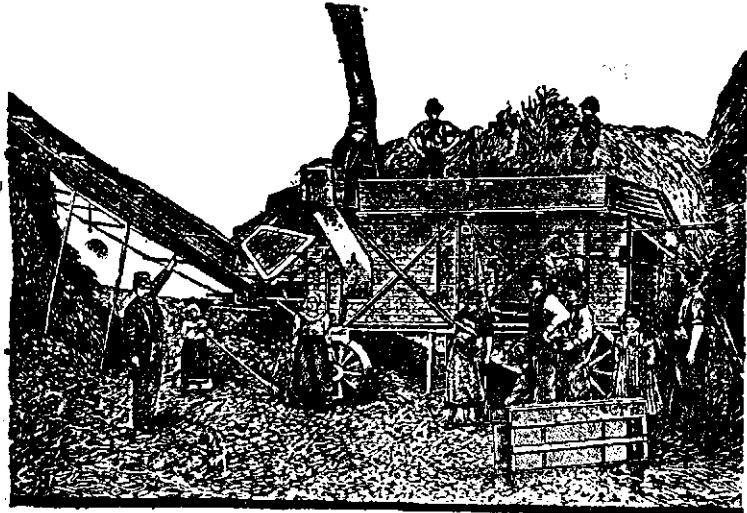
și a on. comitete bisericești asupra **MAREI TURNĂTORII DE CLOPOTE.**

IAKOB HARFMANN

fabrică de mașini agricole și atelier pentru repararea mașinelor în

Noutate patentată!

UJVERBÁSZ.

Accesta într'adevăr îl interesează pe economi!

Aparatul absorbitor de praf pentru mașini de treierat

absoarbe praful din mașină și îl aruncă la înălțime de 30—40 metri în aer, așa că praful dispare, prin ce lucrătorii nu mai lucrează în praf. Și deoarece paie și pleava nu mai conțin praf, ca nutreț au folos duplu.

Patentul: Iakob Harfmann, Ujverbász.

KONTSEK GÉZA

mai nainte Gaszner Károly în DEBREȚIN (Debrecen)

Cele mai bune seminte din lume. (Fond. 1872)

Recomandă revizitorilor seminte de legumi și de flori înlocuiri fine în dulap de vânzare foarte frumos ornate, pe lângă rabat mare. Catalog de prețuri trimite gratis.

Schmidutz József

fabricant de instrumente muzicale și magazin de tot soiul de instr. muzicale.

KULA (comit. Baci).

Se capătă: **Violine, goarne, harmonice, tambure** și cele mai bune **gramofoane** precum și orice instrumente muzicale.

Primesc repararea a orice soi de instrumente muzicale cu prețuri ieftine și pe lângă garanție. Țin în depozit violine și cimbele fabricate în țară și străinătate precum și coarde de oțel englez pentru tambure.

JOHANN BARTHEL

sculptor, auritor și fabricant de iconostase și altare

BRĂȘOV — BRASSÓ. Kereszt-utca 1.

Fa e cu prețuri moderate:

iconostasuri, altare amvoane, jertfelnicuri

primește renovarea iconostaselor vechi, a altarelor, a jertfelnicilor și a amvoanelor, precum și tot felul de lucruri în bransa asta; cu concursul pictorilor renumiți pentru pictarea iconanelor, precum și tot felul de aurituri.

Opawski József

prima fabrică de trăsuri de copii în Ungaria de sud.

TIMIȘOARA. — Jozsefváros. Bonnáz-u. nr. 15.

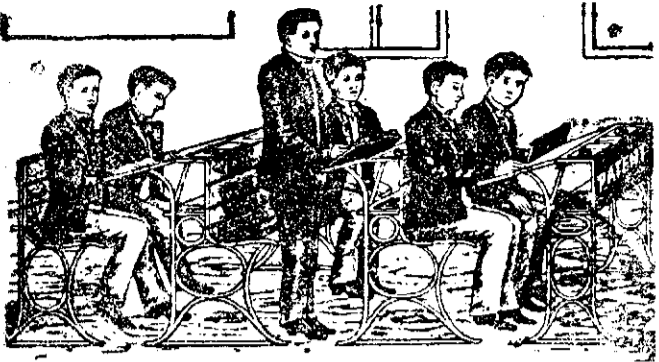
Ține în depozit

trăsuri de copii

fabricațiune proprie, dela cele mai simple până la cele mai îndobite cu prețuri favorabile.

Tot așa primește tot felul de reparaturi în bransa aceasta.

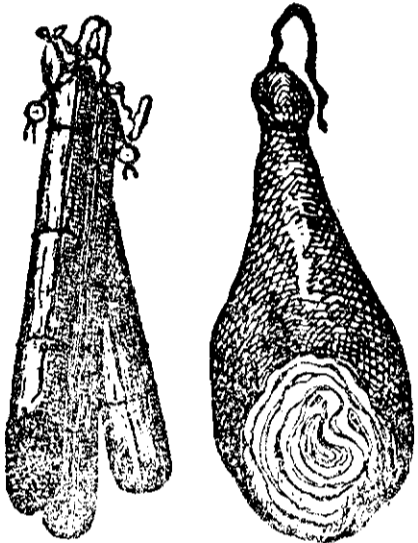
Cele mai moderne
mobile de
fier și aramă
și cele mai practice
bănci higie-
nice de școală
și mobilarea lo-
cuințelor, hotele-
lor, spitalelor și

a școalelor, precum și obiecte fabricate din cele mai bune ma-
teriale din țară, lucrările cele mai solide de artă și construcție se lie-
rează numai de către firma

Bernhardt Rezső utóda

Brassó, str. Fekete nr. 33.

— Tot acolo e cancelaria și fabrica montată cu cele mai noi mașinării. —

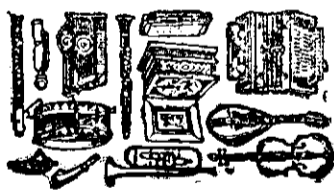
Órsos István

fabrică de cârnășării
Temesvár, Gyárváros
Gyárudvar utca.

Recomandă specialitățile
excelente de cârnășării,
precum și de salamă cu
prețurile cele mai ieftine
de zi. La comande mari
se dă rabat. — Expediare
cu poșta și cu trenul. Ser-
viciu prompt și conștiințios.

GEORG DÉCSI

măiestru de instrumente muzicale
SIBIU, str. Ocnei Nr. 10.

Magazin de tot felul de intru-
mente muzicale, depozit bogat
de cele mai bune coarde.
Primește și execută prompt tot
felul de comande din provin-
cie, precum reparaază bine și
ieftin orice lucrare ce aparține acestei ramuri.

Cel dintâiu atelier de pietri monumentale aranjat
cu putere electrică.

GERSTENBREIN TAMÁS és TÁRSA măiestru de monumente
și pietri de cimitir —
Fabricație proprie din marmoră, granit, labrador etc.

Din pietri de mormânt magazina se află în
Kolozsvár, Ferencz József-ut 25.

Cancelaria și magazinul central:

Kolozsvár, Dézsma-u. 21.

Telefon 662.

Filiale: Nagyvárad, Nagyszoban, Déva și Bánpatak.

Acuma a sosit

Untura de pește proaspătă de Norvegia

fără culoare și miros, calitate escelentă.

Prețul unei sticle 2 coroane.

Contra

supărărilor reumatice

este escelentă

Spiritul Reuma

Incercat de atâtea ori cu succes.

Prețul unei sticle 80 fileri.

Se capătă calitatea originală în farmacia lui

Rozsnyai Mátyás

Arad, Szabadság-tér.

Nr. telefon 331.

Nr. telefon 331.

Grosz Nagy Ferencz,

farma- : : farmacia : :
cist. : : Debreczen : : Arany egyszervu

Numai există reumă!

Cine voește să scape de ori-ce soi de
reumă și de tot felul de dureri externe
să cumpere o sticlă mare din renumitul

Balzam Regesc

(Király Balzsam) al cărui efect vindecător
e recunoscut de medici 1 sticlă mare 2.65
Cor. cu îndrumare, 3 sticle mari 6.65
Cor. cu îndrumare, porto-franco cu ram-
bursă. Patentat, în nenumărate spitale de
frunte se aplică ca cel mai bun medicament.

Medicament
pentru văpsirea
părului.

Hajdusági
Bajuszpedr.

MUSTAȚA E FRUMOASA

dacă întrebuințezi

POMADA HAJDUSAG

cea mai bună pentru creșterea și
potrivirea mustețelor, pregătită
din materie nenauuroasă. Efec-
tul se vede foarte lute și
cu siguranță. Scutit prin lege.
Un borcan 50 fil. Prin poșta
se trimite numai 3 borcane cu
2.15 Cor. Cu rambursă gratuit.